

Utlåtande 2015:95 RIII+IX (Dnr 172-608/2015)

Överföringen av samordningsansvaret för nationella minoriteter till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Det kommunala samordningsansvaret för frågor om nationella minoriter överförs från arbetsmarknadsnämnden till kommunstyrelsen.
2. Kommunstyrelsens och arbetsmarknadsnämndens reglementen uppdateras enligt bilagorna 2 och 3 till utlåtandet.
3. Budgetjusteringar görs i tertialrapport 2 för 2015 och beaktas i kommunfullmäktiges budget för 2016.

Föredragande borgarråden Emilia Bjuggren och Ann-Margarethe Livh anför följande.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade i budget för 2015 att uppdra till kommunstyrelsen att se över var det kommunövergripande samordningsansvaret för frågor om nationella minoriteter ska organiseras, utifrån att frågorna rör mänskliga rättigheter i ett stadsövergripande perspektiv. Stadsledningskontoret föreslår i sitt tjänsteutlåtande daterat den 20 maj 2015 att kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling får ansvar för att samråda med de nationella minoriteterna.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden.

Arbetsmarknadsnämnden delar stadsledningskontorets bedömning att det övergripande samordningsarbetet gällande de fem nationella minoriteterna idag motsvarar cirka två heltidstjänster. Detta under förutsättning att arbetet med att stödja den romska gruppens arbetsmarknadsetablering inte anses ligga inom det övergripande samordningsansvaret utan betraktas som en operativ fråga utifrån arbetsmarknadsnämndens ansvar för arbetsmarknadsfrågor och vuxenutbildning.

Våra synpunkter

Stockholms stad tar nu på allvar tag i minoritetsfrågorna. Sedan år 2010 har Sverige en lag om nationella minoriteter som innebär ett skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken. Att stärka skyddet av de nationella minoriteterna är en del av arbetet med att värna om de mänskliga rättigheterna.

Genom att kommunstyrelsen nu får det samordnande och strategiska ansvaret ökar förutsättningarna för att minoritetsgruppernas rättigheter tillgodoses på ett bättre sätt. Det gäller såväl inom förskola och skola, som inom kulturområdet och äldreomsorgen. Vi har höga ambitioner och ska genom ett strukturerat arbete stärka judars, romers, samers, sverigefinnars och tornedalingars delaktighet och inflytande. Ansvaret för stadens riktade arbetsmarknadsinsatser till personer som tillhör de nationella minoritetsgrupperna, så som till exempel de romska brobyggarna på Jobbtorget i Farsta, är fortsatt kvar hos arbetsmarknadsnämnden och ska utvecklas i samråd med de nationella minoriteterna.

Vad avser den finska minoriteten och de särskilda rättigheter som följer av att Stockholm blev ett förvaltningsområde för finska den 1 januari 2010 kommer kommunstyrelsen särskilt följa upp hur staden tydliggör och tillgodoser detta ansvar.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Reglemente för kommunstyrelsen
3. Reglemente för arbetsmarknadsnämnden

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (FP) enligt följande.

Alliansen i Stockholms stad instämmer i behovet av att stärka stadens arbete vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter. Vi anser därmed också att en flytt av samordningsansvaret för nationella minoriteter till kommunstyrelsen är fullt rimlig.

Däremot ifrågasätter vi om det är till just kansliet för mänskliga rättigheter som samordningsansvaret för nationella minoriteter ska flytta. Kansliet har fortfarande inte några tydliga riktlinjer för sitt arbete. Vi ifrågasätter effektiviteten i det arbetet. Därför hyser vi också farhågor om att samordningsansvaret för nationella minoriteter kommer fastna i en härva av byråkrati istället för att, vilket var syftet med flytten, bli mer effektivt.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Det kommunala samordningsansvaret för frågor om nationella minoriteter överförs från arbetsmarknadsnämnden till kommunstyrelsen.
2. Kommunstyrelsens och arbetsmarknadsnämndens reglementen uppdateras enligt bilagorna 2 och 3 till utlåtandet.
3. Budgetjusteringar görs i tertialrapport 2 för 2015 och beaktas i kommunfullmäktiges budget för 2016.

Stockholm den 9 september 2015

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ann-Margarethe Livh

Emilia Bjuggren

Ulrika Gunnarsson

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (FP) med hänvisning till Moderaternas och Folkpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) med hänvisning till Moderaternas och Folkpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade i budget för 2015 att uppdra till kommunstyrelsen att se över var det kommunövergripande samordningsansvaret för frågor om nationella minoriteter ska organiseras, utifrån att frågorna rör mänskliga rättigheter i ett stadsövergripande perspektiv.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 maj 2015 har i huvudsak följande lydelse.

I budget 2015 inrättades rådet för mänskliga rättigheter och kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling, som ska bevaka hur staden tar ansvar för de internationella konventioner och deklarationer som Sverige undertecknat. En av de konventioner som Sverige ratificerat är Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (2000). Konventionen innehåller bestämmelser som garanterar minoriteter en rad grundläggande mänskliga rättigheter och friheter.

Nationella minoriteters rättigheter är i högsta grad en fråga om mänskliga rättigheter, som inom staden bör behandlas gemensamt med andra rättighets- och demokrati frågor inom kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling. Kansliet har ansvar för att inom staden utveckla ett jämställt, normkritiskt, antirasistiskt och tillgängligt arbetssätt. Särskild kompetens ska finnas för frågor om barnrätt, jämställdhet, funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter och demokrati. Detta möjliggör för kansliet att väva samman flera perspektiv och skapa en fördjupad kunskap om olika gruppers behov och problem, ett s.k. intersektionellt perspektiv. Nationella minoriteter är inte *endast* minoriteter. Samiska och romska kvinnor diskrimineras fortfarande i olika sammanhang, enligt FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor (2008).

Stadsledningskontoret föreslår att det strategiska och samordnande ansvaret för de nationella minoriteterna överförs från arbetsmarknadsnämnden till kommunstyrelsen med placering på stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling. Huvudsakliga arbetsuppgifter:

- uppföljning av nämndernas arbete för att följa lagstiftningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.
- samråda med representanter för de nationella minoriteterna
- informera tjänstemän, de nationella minoriteterna och invånarna i Stockholms

stad om minoritetslagen och stadens skyldigheter

- besluta om fördelning av det statsbidrag som Stockholms stad erhåller i egenskap av förvaltningsområde för finska språket
- motverka diskriminering och utsatthet inom stadens verksamheter
- medverka i nätverk och arbetsgrupper om nationella minoritetsfrågor samt omvärldsbevakning.

Stadsledningskontoret vill särskilt understryka att antiziganism, antisemitism eller andra former av rasism aldrig kan accepteras inom staden. Negativa attityder och stereotypa föreställningar rörande romer måste bekämpas, t.ex. på bostads- och arbetsmarknaden. Den judiska befolkningen lever under en hotbild som begränsar gruppens möjligheter att utöva sin kultur öppet och utan särskilda säkerhetsarrangemang i det svenska samhället.

Stadsledningskontoret föreslår att två tjänster som handlägger strategiska frågor om nationella minoriteter inom arbetsmarknadsnämnden överförs till kommunstyrelsen. I samband med detta överförs statsbidraget med anledning av att Stockholm är förvaltningsområde för finska språket, inklusive de återstående medlen från tidigare års statsbidrag. Den ena av de två tjänster som överförs finansieras inom ramen för dessa medel. Dessutom överförs medel motsvarande kostnaderna för den andra tjänsten.

Stadsledningskontoret föreslår att kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling får ansvar för att samråda med de nationella minoriteterna. Kansliet träffar överenskommelse med var och en av de nationella minoriteterna om formerna för och innehållet i samråden. Stadsledningskontoret föreslår vidare att de nationella minoritetsgrupperna en gång per år ges tillfälle till dialog med representanter för rådet för mänskliga rättigheter.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2015 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Johanna Sjö m.fl. (M), ledamoten Gulan Avci (FP) samt ledamoten Johan Fälldin (C), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 augusti 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar den bild stadsledningskontoret presenterar i sin utredning och är i huvudsak positiv till de förslag som framförs i ärendet.

Efterlevnaden av minoritetslagen är ett ansvar för stadens samtliga nämnder och samordningsansvaret i staden innebär att stödja och följa upp att samtliga nämnder tar sitt ansvar på ett sätt som överensstämmer med minoritetslagens intentioner.

Under åren 2012 – 2015 har arbetsmarknadsförvaltningen genomfört regelbundna samråd med samtliga minoritetsgrupper. Det har då blivit tydligt att fyra av de fem nationella minoriteterna haft svårt att förstå minoritetsfrågornas koppling till arbetsmarknadsnämnden då de viktiga frågorna för deras del handlat om rätten till äldreomsorg, barnomsorg och skola på det egna språket samt rätten att få stöd att utveckla sitt språk och sin kulturella identitet. Viktiga nämnder att samverka med för minoriteternas del är därmed utbildningsnämnden, äldre- och barnnämnden, kulturnämnden samt stadsdelsnämnderna. Minoriteterna har ofta uttryckt frustration över att ansvaret för stadens övergripande samråd med minoritetsgrupperna inte har en direkt koppling till stadens centrala ledning med mandat att vid behov styra över att övriga berörda nämnder fullgör sitt ansvar enligt minoritetslagen.

Den romska gruppen utgör undantaget då arbetsmarknadsfrågor och även vuxenutbildningsfrågor är centrala för den romska gruppen. Här finns därmed en tydlig koppling mellan minoritetens behov och arbetsmarknadsnämndens egen operativa verksamhet.

Förvaltningen anser sammantaget att det skulle stärka minoriteternas ställning om det strategiska samordningsansvaret för de nationella minoritetsfrågorna överförs till kommunstyrelsen i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Förvaltningen vill samtidigt framhålla att arbetsmarknadsnämnden även fortsättningsvis har ett huvudansvar gällande för samverkan och fortsatt utveckling av uppdraget att stödja den romska gruppens integration på arbetsmarknaden.

Stadsledningskontoret förslår överföring av två tjänster från arbetsmarknadsförvaltningen till stadsledningskontoret i samband med en överföring av de strategiska och samordnande frågorna.

Inom arbetsmarknadsnämnden är det idag tre centralt placerade tjänstemän samt två lokalt placerade romska brobyggare anställda för det nationella minoritetsarbetet. Det centrala arbetet har i hög utsträckning fokuserat på arbetet med den sverige-finska och den romska gruppen då efterfrågan på stöd och samråd varit mindre från övriga tre minoritetsgrupper. När det gäller den romska gruppen har arbetet även innefattat medverkan ibland annat i särskilda arbetsmarknadsprojekt.

Förvaltningen delar stadsledningskontorets bedömning att det övergripande samordningsarbetet gällande de fem nationella minoriteterna idag motsvarar cirka två heltidstjänster. Detta under förutsättning att arbetet med att stödja den romska gruppens arbetsmarknadsetablering inte anses ligga inom det övergripande samordningsansvaret utan betraktas som en operativ fråga utifrån arbetsmarknadsnämndens ansvar för arbetsmarknadsfrågor och vuxenutbildning.

Utifrån tidigare erfarenheter och kontakter med de nationella minoriteterna vill förvaltningen samtidigt påpeka att det hos de nationella minoriteterna finns en förväntan att minoritetsfrågorna ges större tyngd och uppmärksamhet i hela staden i samband med en överflyttning av samordningsansvaret till kommunstyrelsen. Därutöver har såväl samer som tornedalingar tillskrivit staden med en önskan om att staden ska ansöka om att bli förvaltningsområde även för dessa minoritetsspråk. Skulle staden besluta sig för detta kommer det sannolikt att kräva ytterligare resurser. Mot bakgrund av detta kan det finnas skäl att överväga om alla tre centralt placerade tjänstemän inom arbetsmarknadsnämnden som idag arbetar med minoritetsfrågorna ska överföras till stadsledningskontoret i samband med den föreslagna organisationsförändringen.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Johanna Sjö m.fl. (M), ledamoten Gulan Avci (FP) samt ledamoten Johan Fälldin (C), enligt följande.

Alliansen i Stockholms stad instämmer i behovet av att stärka stadens arbete vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter. Vi anser därmed också att en flytt av samordningsansvaret för nationella minoriteter till kommunstyrelsen är fullt rimlig.

Däremot ifrågasätter vi om det är till just kansliet för mänskliga rättigheter som samordningsansvaret för nationella minoriteter ska flytta. Kansliet har fortfarande inte några tydliga riktlinjer för sitt arbete.

Vi ifrågasätter effektiviteten i det arbetet. Därför hyser vi också farhågor om att samordningsansvaret för nationella minoriteter kommer fastna i en härva av byråkrati istället för att, vilket var syftet med flytten, bli mer effektivt.

Ersättaryttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD), enligt följande..

Alliansen i Stockholms stad instämmer i behovet av att stärka stadens arbete vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter. Vi anser därmed också att en flytt av samordningsansvaret för nationella minoriteter till kommunstyrelsen är fullt rimlig.

Däremot ifrågasätter vi om det är till just kansliet för mänskliga rättigheter som samordningsansvaret för nationella minoriteter ska flytta. Kansliet har fortfarande inte några tydliga riktlinjer för sitt arbete.

Vi ifrågasätter effektiviteten i det arbetet. Därför hyser vi också farhågor om att samordningsansvaret för nationella minoriteter kommer fastna i en härva av byråkrati istället för att, vilket var syftet med flytten, bli mer effektivt.